

Sygn. akt *XVII AmE 89/21*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 czerwca 2022 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący –	Sędzia SO Anna Maria Kowalik
Protokolant –	Starszy sekretarz sądowy Joanna Preizner-Offman

po rozpoznaniu 27 maja 2022 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **spółki akcyjnej w K.** (poprzednio Zakłady (...) spółka akcyjna w K.)

przeciwko **Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki**

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z 31 grudnia 2020 r. Nr (...)

1. oddala odwołanie;
2. zasądza od (...) S.A. w K. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 720,00 zł (siedemset dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sędzia SO Anna Maria Kowalik

Sygn. akt XVII AmE 89/21

UZASADNIENIE

Decyzją z 31 grudnia 2020 r. Nr (...) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (dalej Prezes URE), na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 1a ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (dalej p.e.) (w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2016 r.), art. 56 ust. 2 pkt 1 p.e. (w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2016 r.) w związku z art. 9a ust. 1a pkt 2 p.e. (w brzmieniu obowiązującym do 3 kwietnia 2015 r.) w związku z art. 56 ust. 3 i ust. 6 oraz art. 30 ust. 1 ustawy Prawo energetyczne, a także w związku z art. 186 ust. 2 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2018 r., poz. 2389 ze zm.) (dalej o.z.e.) oraz w związku z art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2018 r., poz. 2096 ze zm.) (dalej k.p.a.), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej przedsiębiorcy: **Zakład (...) S.A. z siedzibą w K. obecnie (...) S.A.** (dalej powód) orzekł, że:

- 1) **Zakład (...) S.A. z siedzibą w K.**, w okresie od 1 stycznia 2015 roku do 3 kwietnia 2015 roku nie wywiązał się z określonego w art. 9a ust. 8 ustawy – Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do dnia 3 kwietnia 2015 r.), obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki **świadcstwa pochodzenia z kogeneracji**, o którym mowa w art. 9l ust. 1, wydanego dla energii elektrycznej wytworzonej w

jednostkach kogeneracji znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub uiszczenia opłaty zastępczej, w terminie określonym ust. 5, obliczonej w sposób określony w ust. 8a,

2) za zachowanie opisane w punkcie pierwszym wymierzył **Zakładowi (...) S.A. z siedzibą w K.** karę pieniężną w kwocie 27 920,86 zł (słownie: dwadzieścia siedem tysięcy dziewięćset dwadzieścia złotych, osiemdziesiąt sześć groszy).

Odwołanie od powyższej Decyzji złożył powód. Zaskarżając Decyzję w całości powód wniósł o jej uchylenie oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, a ewentualnie wniósł o zmianę zaskarżonej Decyzji i obniżenie kary pieniężnej.

Powód zarzucił Prezesowi URE, że wydał Decyzję pomimo upływu terminu przedawnienia do jej wydania, braku podstawy materialnej do wydania Decyzji jak również nieodstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej pomimo spełnienia przez powoda przesłanek do odstąpienia od wymierzenia kary.

W uzasadnieniu odwołania powód podniósł, że:

1. Zgodnie z przepisem art. 189g ust. 1 k.p.a. administracyjna kara pieniężna nie może zostać nałożona, jeżeli upłynęło pięć lat od dnia naruszenia prawa albo wystąpienia skutków naruszenia prawa. Tymczasem w niniejszej sprawie, zaskarżona Decyzja dotyczy okresu od 1 stycznia do 3 kwietnia 2015 roku i została wydana 31 grudnia 2020 roku, a doręczona stronie 12 stycznia 2021 roku, czyli już po upływie pięcioletniego terminu przedawnienia. Oznacza to, zdaniem powoda, że doszło do przedawnienia prawa do nałożenia kary pieniężnej i decyzja nie powinna zostać wydana, i z tej przyczyny powinna zostać uchylona w całości.

2. Jako podstawę wydania Decyzji, Prezes URE wskazał przepis art. 56 ust. 1 pkt 1 p.e. i art. 9a ust. 12 pkt 2 p.e., które to przepisy w chwili wydania Decyzji tj. 31 grudnia 2020 roku nie obowiązywały, a zatem nie mogły stanowić podstawy do jej wydania.

3. Wydana Decyzja jest niezgodna z przepisem art. 189f ust. 1 pkt 1 k.p.a., zgodnie z którym organ administracji publicznej, w drodze decyzji, odstępuje od nałożenia administracyjnej kary pieniężnej i poprzestaje na pouczeniu, jeżeli waga naruszenia prawa jest znikoma, a strona zaprzestała naruszania prawa. W tym zakresie, powód zauważył, że w uzasadnieniu Decyzji znajduje się sprzeczność, ponieważ z jednej strony pozwany stwierdza, iż obowiązek umorzeniowy został wykonany choć z pewnymi wadami, a z drugiej strony, że waga naruszenia prawa nie jest znikoma tak, jakby obowiązek w ogóle nie został wykonany. Pozwany w decyzji stwierdził co prawda, że za miernik naruszenia prawa, a także za wyznacznik rodzaju i charakteru naruszonego dobra wskazał: zapewnienie odpowiednich źródeł finansowania wytwarzania energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji, zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego państwa, zmniejszeni negatywnego wpływu energetyki na środowisko oraz zwiększenie konkurencyjności i efektywności energetycznej gospodarki narodowej, ale nie wykazał który z tych celów nie został osiągnięty albo nie został w pełni osiągnięty, na skutek nie przedstawienia przez powoda świadectwa pochodzenia do umorzenia. Dalej powód zauważył, że zgodnie z przepisami strona ma obowiązek uzyskać świadectwa i przedstawić je do umorzenia, co uczynił. Przepisy nie wspominają bowiem o obowiązku potwierdzenia umorzenia, a zatem wystarczy samo uzyskanie i przedstawienie świadectwa do umorzenia.

W odpowiedzi na odwołanie, Prezes Urzędu Regulacji Energetyki wniósł o: oddalenie odwołania oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Rozpoznając odwołanie Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją Prezesa URE z 26 kwietnia 2007 r. znak: OEE/206/9902/W/1/2/99/AS została udzielona powodowi koncesja na obrót energią elektryczną na okres od 15 października 1999 do 15 października 2029 r. (okoliczność niesporna).

Pismem z 31 maja 2017 r. (znak: (...)), Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, działając na podstawie art 28 ust. 2 ustawy - Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2016 r.), zwrócił się do powoda z prośbą o udzielenie informacji dotyczących dokonanej w okresie od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2015. r. sprzedaży energii elektrycznej (Pismo Prezesa URE k.1-3 akt adm.).

W odpowiedzi powód przekazał informacje, z których wynikało, że w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2015 roku sprzedał do odbiorców końcowych 7 028,800 MWh, w tym 2 300,944 MWh w okresie od 1 stycznia do 3 kwietnia 2015 roku (Pismo powoda z 13/10/2017 r. k. 22-23 akt adm.).

W związku z powyższym, w okresie od 1 stycznia do 3 kwietnia 2015 roku powód był zobowiązany do:

a) uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectwa pochodzenia z kogeneracji, o którym mowa w art. 91 ust. 1 pkt 1 ustawy - Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do 24 stycznia 2019 r.) na łączną ilość **112,746 MWh**, względnie uiszczenia opłaty zastępczej odpowiadającej temu wolumenowi wynoszącej **13 713,33 zł**;

b) uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectwa pochodzenia z kogeneracji, o którym mowa w art. 91 ust. 1 pkt 1a ustawy - Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do 24 stycznia 2019 r.) na łączną ilość **29,912 MWh**, względnie uiszczenia opłaty zastępczej odpowiadającej temu wolumenowi wynoszącej **1 898,25 zł**;

c) uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectwa pochodzenia z kogeneracji, o którym mowa w art. 91 ust. 1 pkt 2 ustawy - Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do 24 stycznia 2019 r.) na łączną ilość **533,819 MWh**, względnie uiszczenia opłaty zastępczej odpowiadającej temu wolumenowi wynoszącej **5 872,01 zł**.

Powód zakupił świadectwa pochodzenia z kogeneracji:

a) dla jednostki kogeneracyjnej, której mowa w art. 91 ust. 1 pkt 1 za okres od 01/01-03/04/2015 w ilości 112,747 MWh i za okres od 03/04-21/12/2015 r. w ilości 231,665 MWh;

b) dla jednostki kogeneracyjnej, której mowa w art. 91 ust. 1 pkt 1a za okres od 01/01-03/04/2015 w ilości 29,913 MWh i za okres od 03/04-21/12/2015 r. w ilości 50,087 MWh, dodatkowo 28 czerwca 2016 r. uiszczył opłatę zastępczą w wysokości 719,65 zł celem wywiązania się z obowiązku za okres od 03/04-31/12/2015 r.;

c) dla jednostki kogeneracyjnej, której mowa w art. 91 ust. 1 pkt 2 za okres od 01/01-03/04/2015 w ilości 533,819 MWh i za okres od 03/04-21/12/2015 r. w ilości 366,181 MWh, dodatkowo 28 czerwca 2016 r. uiszczył opłatę zastępczą w wysokości 8 037,53 zł celem wywiązania się z obowiązku za okres od 03/04-31/12/2015 r.;

d) dla wypełnienia obowiązku, o którym mowa w art. 188 ust. 1 o odnawialnych źródłach energii za okres 04/04-31/12/2015 r. w ilości 0,900 MWh (Pismo powoda z 19/02/2020 r. k. 44 akt adm.).

Po dokonaniu powyższych transakcji, powód za pośrednictwem portalu elektronicznego zwrócił się do (...) o przesłanie dokumentów potwierdzających nabycie Praw Majątkowych, dokumenty te otrzymał 29 czerwca 2016 roku i tego samego dnia nadał w urzędzie pocztowym, jednakże do Prezesa URE wnioski o umorzenie świadectw pochodzenia wpłynęły 1 lipca 2016 roku (Pismo powoda z 19/02/2020 r. k. 45 akt adm., Wnioski o umorzenie świadectw z 29/06/2016 r. k. 48-49, 54-55, 60-61 i 66 akt adm., potwierdzenie nabycia świadectw pochodzenia k.50-51, 56-57, 62-63 i 67 akt adm.).

Decyzjami z 10 października 2016 roku, Prezes URE po rozpoznaniu wniosków powoda o umorzenie świadectw pochodzenia z kogeneracji, odmówił ich umorzenia z uwagi na to, że wnioski wpłynęły do Prezesa URE 1 lipca 2016 roku, tymczasem ich umorzenie było możliwe jedynie do 30 czerwca 2016 roku (Decyzje Prezesa URE wraz z uzasadnieniami k.69-86 akt adm.).

W związku z powyższym, Prezes URE uznał za celowe wszczęcie z urzędu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia powodowi kary pieniężnej w związku z ujawnieniem możliwości nieprzestrzegania w okresie, od 1

stycznia 2015 r. do 3 kwietnia 2015 r., określonego w art 9a . ust. 8 p.e. (w brzmieniu obowiązującym do 3 kwietnia 2015 r.) obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectwa pochodzenia z kogeneracji, o którym mowa w art.91 ust 1 (w brzmieniu; obowiązującym do dnia 24 stycznia 2019 r.) wydanego dla energii, elektrycznej wytworzonej w jednostkach kogeneracji znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub uiszczenia opłaty zastępczej, w terminie określonym ust. 5, obliczonej w sposób określony w ust. 8a.

W związku z tym, pismem z 29 stycznia 2020 r., znak: (...)Prezes URE zawiadomił powoda o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej. Pismem tym wezwano również powoda do przesłania wszelkich dokumentów pozwalających na ustalenie jego sytuacji finansowej oraz oświadczenia o wysokości przychodu osiągniętego w 2019 r: jednocześnie poinformowano powoda o włączeniu do akt niniejszego postępowania dokumentów nadesłanych przez powoda przy piśmie z 13 października 2017 r. (Zawiadomienie k.39-41 akt adm.).

W odpowiedzi na ww. zawiadomienie powód, pismem z 19 lutego 2020 r., przesłał wyjaśnienia wskazując, że zakupił świadectwa pochodzenia z kogeneracji, jednak wniosek o ich umorzenie wpłynął do URE po 30 czerwca 2016 r. Ponadto wniósł o odstąpienie od wymierzenia kary z uwagi na fakt, iż „w wyniku siły wyższej a za taką można przyjąć wykonanie czynności służbowych przez pracowników Poczty Państwowej rzeczowy wniosek trafił przed oblicze Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o jeden dzień za późno co doprowadziło do podwójnej naszej straty finansowej.” (Pismo powoda 44-46 akt adm.).

Pismem z 28 lutego 2020 r., znak: (...), na podstawie art. 10 § 1 w związku z art 73 k.p.a. Prezes URE zawiadomił powoda o zakończeniu prowadzonego postępowania i przysługującym mu prawie do zapoznania się z całością zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz złożenia dodatkowych uwag i wyjaśnień (Zawiadomienie k.115 akt adm.).

Powód w odpowiedzi poinformował, iż spółka rezygnuje z możliwość zapoznania się z całością zebranych w sprawie materiałów oraz złożenia ewentualnych uwag i wyjaśnień, jednocześnie podtrzymując prośbę o odstąpienie od wymierzenia kary (Pismo powoda z 11/03/2020 r. k. 47 akt adm.).

Prezes URE, 31 grudnia 2020 r., wydał zaskarżoną Decyzję (Decyzja k. 118-121 akt adm.).

Powód osiągnął w 2019 r. przychód ze sprzedaży w wysokości (...) zł, posiadał na dzień 31 grudnia 2019 roku aktywa obrotowe w wysokości (...) zł oraz zgromadził środki pieniężne i inne aktywa pieniężne w wysokości (...) (rachunek zysków i strat k. 111 akt adm. i bilans k. 112 akt adm.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów złożonych w trakcie postępowania administracyjnego, których autentyczność nie była podważana przez żadną ze stron postępowania, jak też w oparciu o niekwestionowane twierdzenia stron. Dodatkowo należy wskazać, że w odwołaniu powód nie kwestionował ustalonego w Decyzji stanu faktycznego.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie, bowiem zaskarżona Decyzja jest słuszna i ma oparcie w przepisach prawa. Natomiast podnoszone przez powoda zarzuty nie są trafne, stąd nie mogą skutkować uchyleciem tej Decyzji.

Zgodnie z art. 9a ust. 8 ustawy Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do dnia 3 kwietnia 2015 r.) odbiorca przemysłowy, przedsiębiorstwo energetyczne, odbiorca końcowy oraz towarowy dom maklerski lub dom maklerski, o których mowa w ust. 1a, są obowiązani uzyskać i przedstawić do umorzenia Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki świadectwo pochodzenia z kogeneracji, o którym mowa w art. 91 ust. 1, wydane dla energii elektrycznej wytworzonej w jednostkach kogeneracji znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub uiścić opłatę zastępczą, w terminie określonym w ust. 5, obliczoną w sposób określony w ust. 8a.

W myśl ustępu 5 pkt 2 tego artykułu (w brzmieniu obowiązującym do dnia 3 kwietnia 2015 r.) opłaty te uiszcza się do 30 czerwca każdego roku, za poprzedni rok kalendarzowy, na rachunek bankowy Narodowego Funduszu Ochrony

Środowiska i Gospodarki Wodnej i stanowią one przychód tego funduszu. Jak wynika natomiast z treści art. 9a ust. 1a pkt 2 ustawy Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do dnia 3 kwietnia 2015 r.) do realizacji przedmiotowego obowiązku zobowiązane jest przedsiębiorstwo energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania energii elektrycznej lub obrotu tą energią i sprzedające tę energię odbiorcom końcowym niebędącym odbiorcami przemysłowymi, o których mowa w art. 9a ust. 1a pkt 1 ww. ustawy.

Zgodnie z treścią art 56 ust 1 pkt 1a p.e. (w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2016 r.) karze pieniężnej podlega ten, kto m.in. nie przestrzega obowiązku uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectwa pochodzenia z kogeneracji albo nie uiszcza opłaty zastępczej.

Ponadto zgodnie z art. 186 ust. 2 ustawy o odnawialnych źródłach energii (dalej ustawa o.z.e.) do wykonania i rozliczenia obowiązku, o którym mowa w art 9a ust. 1 i 8 ustawy - Prawo energetyczne, za okres przed dniem wejścia w życie art. 179 pkt 5 ustawy o.z.e. (tj. przed 4 kwietnia 2015 r.) oraz w zakresie kar pieniężnych za nieprzestrzeganie tego obowiązku w tym okresie stosuje się przepisy dotychczasowe.

W tym stanie rzeczy nie jest prawidłowe stanowisko powoda wyrażone w odwołaniu, iż Decyzja została wydana bez podstawy prawnej, bowiem jak stwierdził powód w chwili jej wydania nie obowiązywały przepisy art. 56 ust. 1 pkt 1a p.e. i art. 9a ust. 12 pkt 2. Jak słusznie zauważył pozwany w odpowiedzi na odwołanie, choć wskazane przepisy zostały uchylone, to jednak na mocy przepisów przejściowych miały zastosowanie do stanów faktycznych sprzed 4 kwietnia 2015 roku.

Przechodząc do kolejnych zarzutów odwołania, należy wskazać, że poza sporem było iż powód był zobowiązany do:

- a) uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectwa pochodzenia z kogeneracji, o którym mowa w art. 9l ust. 1 pkt 1 ustawy - Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do 24 stycznia 2019 r.) na łączną ilość **112,746 MWh**, względnie uiszczenia opłaty zastępczej odpowiadającej temu wolumenowi wynoszącej **13 713,33 zł**;
- b) uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectwa pochodzenia z kogeneracji, o którym mowa w art. 9l ust. 1 pkt 1a ustawy - Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do 24 stycznia 2019 r.) na łączną ilość **29,912 MWh**, względnie uiszczenia opłaty zastępczej odpowiadającej temu wolumenowi wynoszącej **1 898,25 zł**;
- c) uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectwa pochodzenia z kogeneracji, o którym mowa w art. 9l ust. 1 pkt 2 ustawy - Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do 24 stycznia 2019 r.) na łączną ilość **533,819 MWh**, względnie uiszczenia opłaty zastępczej odpowiadającej temu wolumenowi wynoszącej **5 872,01 zł**.

Niespornym było również że ww. świadectwa powód uzyskał i przedstawił Prezesowi URE do umorzenia, z tym że wnioski o umorzenie wpłynęły do Urzędu 1 lipca 2017 roku. Tymczasem, jak słusznie zauważył pozwany, w odpowiedzi na odwołanie, dla realizacji obowiązku umorzeniowego konieczne jest nie tylko uzyskanie świadectw pochodzenia, ale i ich umorzenie w odpowiednim czasie. Data wydania przez Prezesa URE decyzji umorzeniowej ma istotne znaczenie dla realizacji obowiązku umorzeniowego, bowiem zgodnie z przepisem art. 9m ust. 3 p.e. świadectwo pochodzenia z kogeneracji umorzone przez Prezesa URE do dnia 30 czerwca danego roku kalendarzowego, wydane dla energii elektrycznej wytworzonej w jednostce kogeneracji w poprzednim roku kalendarzowym, jest uwzględniane przy rozliczeniu obowiązku określonego w art. 9a ust. 1 p.e. w poprzednim roku kalendarzowym. Rację ma zatem pozwany, że decyzja Prezesa URE musi być wydana nie później niż 30 czerwca danego roku kalendarzowego, aby umorzone nią świadectwa pochodzenia zostały uwzględnione przy rozliczeniu obowiązku umorzeniowego w poprzednim roku kalendarzowym. W niniejszej sprawie obowiązek umorzeniowy mógł być zrealizowany tylko do 30 czerwca 2016 roku, poprzez uzyskanie przed tą datą decyzji Prezesa URE, umarzającej świadectwa pochodzenia z kogeneracji. Tymczasem wnioski powoda wpłynęły do Prezesa 1 lipca 2016 roku, tym samym uzyskanie decyzji Prezesa o umorzeniu świadectw nie było możliwe.

W tej sytuacji zastosowanie znalazł art. 56 ust. 1 pkt 1a ustawy Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2016 r.), zgodnie z którym karze pieniężnej podlega ten, kto m.in. nie przestrzega obowiązku

uzyskania i przedstawienia do umorzenia Prezesowi URE świadectwa pochodzenia z kogeneracji albo nie uiszcza opłaty zastępczej. Na mocy art. 56 ust. 2 pkt 1 p.e. karę wymierza Prezes URE.

Z treści tych przepisów wynika wprost, że Prezes URE wymierza karę pieniężną w przypadku niedopełnienia danego obowiązku. Oznacza to, że Prezes URE jest obowiązany, a nie uprawniony do nałożenia kary w razie stwierdzenia okoliczności podlegających karze. Tym samym odpowiedzialność określona w przepisie art. 56 ust. 1 pkt 1a ustawy Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2016 r.) oparta jest na bezprawności działania lub zaniechania, wobec czego ma charakter odpowiedzialności obiektywnej, niezależnej od winy.

Jak wynika ze zgromadzonego materiału, powód nie wypełnił ciążącego na nim obowiązku wprowadzie nieумыślnie, jednak z uwagi na podjęcie działalności w branży energetycznej jako profesjonalny podmiot powinien wykazać się zwiększoną starannością w zakresie przewidywania konsekwencji swoich działań gospodarczych w świetle Prawa energetycznego. W ocenie Sądu, uzyskanie świadectw 24 czerwca 2016 roku (a zatem 6 dni przed upływem ustawowego terminu) i wysłanie ich pocztą polską (a nie firmą kurierską, która gwarantuje doręczenie przesyłki w dniu następnym) 29 czerwca 2016 roku, należy uznać za działanie lekkomyślne i niedbałe. Przypomnieć również trzeba, że powód miał co najmniej 6 miesięcy na zrealizowanie obowiązku umorzeniowego.

Oceniając stopień szkodliwości czynu zwrócenia uwagi wymaga, że art. 9a ust. 8 ustawy Prawo energetyczne (w brzmieniu do 3 kwietnia 2015 r.), którego nie wypełnił powód, miał zapewnić źródło finansowania wytwarzania energii w wysokosprawnej kogeneracji, która odgrywa znaczącą rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego kraju oraz w zmniejszaniu negatywnego wpływu energetyki na środowisko, gdyż jest jedną z najefektywniejszych form przetwarzania paliw pierwotnych w energię finalną, więc z uwagi na znacznie niższą emisyjność w stosunku do wytwarzania rozdzielonego jest korzystniejsza dla ochrony środowiska naturalnego, ewentualnie zapewnić przychód dla Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przeznaczany na wspieranie projektów dotyczących ochrony środowiska. Tymczasem bezpieczeństwo energetyczne kraju, jak i ochrona środowiska są dobrami wymagającymi szczególnej ochrony.

Dlatego w interesie społecznym leży zapewnienie realizacji wskazanych wyżej celów. Jednakże w ocenie Sądu, zaniechanie wypełnienia obowiązku z art. 9a ust. 8 ustawy Prawo energetyczne (w brzmieniu do 3 kwietnia 2015 r.) przez powoda **nie wpłynęło realnie** na zmniejszenie wsparcia służących tym celom działań, ponieważ powód zakupił świadectwa pochodzenia, jednakże nie zdążył przedstawić ich do umorzenia w ustawowym terminie.

W związku z powyższym, w ocenie Sądu można ocenić, iż czyn powoda był w znikomym stopniu szkodliwy społecznie, aczkolwiek to stwierdzenie nie wystarczało do odstąpienia od wymierzenia powodowi kary pieniężnej.

Zgodnie bowiem z przepisem art. 56 ust. 6a p.e. Prezes URE może odstąpić od wymierzenia kary jeżeli stopień szkodliwości czynu jest znikomy, a podmiot zaprzestał naruszania prawa lub zrealizował obowiązek.

W świetle treści ww. przepisu, w przypadku spoczywania na powodzie obowiązku ustawowego, istotne dla odstąpienia od wymierzenia kary jest, czy powód ten obowiązek, po upływie określonego ustawą terminu wypełnił, co w niniejszej sprawie nie miało i nie mogło mieć miejsca, bowiem zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem „(...) obowiązek przewidziany w art. 9a ust. 8 p.e. może zostać zrealizowany przez dwa równorzędne z punktu widzenia skutku działania tj. złożenie świadectwa pochodzenia z kogeneracji albo uiszczenie opłaty zastępczej. Wybór w tym zakresie należy do zobowiązanego podmiotu. Zgodnie z art. 9m ust. 3 p.e. świadectwo pochodzenia z kogeneracji umorzone do dnia 31 marca danego roku kalendarzowego jest uwzględniane przy rozliczeniu wykonania obowiązku określonego w art. 9a ust. 8 p.e. w poprzednim roku kalendarzowym. Nie jest więc możliwe wykonanie obowiązku określonego w art. 9a ust. 8 p.e. przez złożenie świadectwa pochodzenia z kogeneracji po 31 marca danego roku. Złożenie takiego świadectwa po 31 marca oznacza bowiem spełnienie obowiązku określonego w art. 9a ust. 8 p.e. za kolejny rok, ponieważ według art. 9m ust. 3 p.e. tylko złożenie świadectwa przed 31 marca pozwoli je uwzględnić przy rozliczeniu obowiązku z art. 9a ust. 8 p.e. za rok poprzedni. Zatem podmiot zobowiązany z upływem 31 marca danego roku bez wątplenia traci możliwość wykonania obowiązku przewidzianego w art. 9a ust. 8 p.e. (w zakresie roku poprzedniego) przez złożenie świadectwa pochodzenia.” oraz „Obowiązek uiszczenia opłaty zastępczej po upływie

terminu określonego w art. 9a ust. 5 ustawy z 1997 r. Prawo energetyczne przekształca się w obowiązek uiszczenia kary pieniężnej w wysokości ustalonej na podstawie art. 56 ust. 2a pkt 3 tej ustawy. Zatem po dniu 31 marca na danym podmiocie nie spoczywa już obowiązek uiszczenia opłaty zastępczej lub złożenia świadectwa pochodzenia z kogeneracji, ale wyłącznie obowiązek uiszczenia kary pieniężnej.” (Wyrok SN z 26.03.2019 r., I NSK 20/18, LEX nr 2652372.).

Reasumując, choć można uznać stopień szkodliwości czynu powoda za znikomy, to do skorzystania z dobrodziejstwa odstąpienia od wymierzenia kary konieczne jest spełnienie również drugiej przesłanki, a mianowicie zrealizowanie obowiązku, co jak już wspomniano w niniejszej sprawie nie miało miejsca, a zatem brak było podstaw do odstąpienia od wymierzenia kary.

W ocenie Sądu, wbrew twierdzeniom powoda, nie doszło do przedawnienia prawa Prezesa URE do wymierzenia kary pieniężnej.

Artykuł 189g § 1 k.p.a. stanowi, że administracyjna kara pieniężna nie może zostać nałożona, jeżeli upłynęło pięć lat od dnia naruszenia prawa albo wystąpienia skutków naruszenia prawa. Termin przedawnienia nałożenia kary jest zatem 5-letni, a jego bieg rozpoczyna się wraz z naruszeniem prawa albo wystąpieniem skutków naruszenia prawa.

W przypadku niedopełnienia obowiązku z art. 9a ust. 8 p.e. (w brzmieniu obowiązującym do 3 kwietnia 2015 r.) do naruszenia prawa dochodzi wraz z upływem terminu na wykonanie tego obowiązku. Przy czym obowiązek ten, jak już wcześniej wspomniano mógł zostać wykonany albo poprzez uzyskanie i przedstawienie do umorzenia Prezesowi URE świadectwa pochodzenia z kogeneracji, o którym mowa w art. 9l ust. 1 ustawy Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do 24 stycznia 2019 r.), wydanego dla energii elektrycznej wytworzonej w jednostkach kogeneracji znajdujących się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub poprzez uiszczenie opłaty zastępczej, w terminie określonym w ust. 5, obliczonej w sposób określony w ust. 8a. Wedle art. 9a ust. 5 pkt 2 ustawy Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do dnia 3 kwietnia 2015 r.) opłaty te uiszcza się do dnia 30 czerwca każdego roku, za poprzedni rok kalendarzowy, na rachunek bankowy Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Z kolei zgodnie z art. 9m ust. 3 ustawy Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do dnia 3 kwietnia 2015 r.) świadectwo pochodzenia z kogeneracji umorzone przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki do dnia 30 czerwca danego roku kalendarzowego, wydane dla energii elektrycznej wytworzonej w jednostce kogeneracji w poprzednim roku kalendarzowym, jest uwzględniane przy rozliczeniu wykonania obowiązku określonego w art. 9a ust. 8, w poprzednim roku kalendarzowym. Powyższe oznacza, że przedsiębiorca miał na realizację obowiązku z art. 9a ust. 8 ustawy Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do dnia 3 kwietnia 2015 r.) za rok 2015 r. czas do 30 czerwca 2016 r., a zatem dopiero po tym dniu, w sytuacji braku jego realizacji, dochodziło do naruszenia związanego z niewykonaniem obowiązku.

Sąd zważył, iż zdecydowanie nie jest możliwe przyjęcie, jak tego by chciał powód, iż termin przedawnienia nałożenia kary zaczyna biec co najmniej od 4 kwietnia 2015 roku, albowiem w tym momencie powód był jedynie zobowiązany do wypełnienia obowiązku, toteż nie miało miejsca wówczas naruszenie prawa, powód mógł bowiem spełnić obowiązek do 30 czerwca 2016 r. Zatem bieg 5-letniego terminu przedawnienia wymierzenia kary nie może być liczony od 4 kwietnia 2015 roku, czy też od początku 2016 roku, ale od 1 lipca 2016 r. kiedy powód dopuścił się naruszenia prawa.

W tej sytuacji zaskarżona Decyzja z 31 grudnia 2020 r., którą Prezes URE wymierzył powodowi karę, została wydana i odebrana (w dniu 12 stycznia 2021 r.) przed upływem terminu przedawnienia nałożenia kary administracyjnej z art. 189g § 1 k.p.a.

Tym niemniej, w ocenie Sądu, data odebrania Decyzji przez powoda nie ma znaczenia dla stwierdzenia, że administracyjna kara pieniężna została nałożona. Należy bowiem zaznaczyć, że wydanie aktu administracyjnego, zaopatrzonego we wszystkie niezbędne składniki formalne powoduje, że zostaje w ten sposób załatwiona sprawa administracyjna. Od tego momentu decyzja rozpoczyna swój byt prawny, zaś jej doręczenie oznacza jedynie

zakomunikowanie stronie zawartego w niej rozstrzygnięcia. Przyjęcie innego stanowiska oznaczałoby, że decyzja wydana nie kończy sprawy, a więc, że w okresie po wydaniu decyzji sprawa dalej pozostaje niezakończoną. Decyzja wywołuje skutki z datą jej wydania, jeśli została ona doręczona (tak NSA w wyroku z u 25 września 2009 r., sygn. akt I OSK 81/09, Legalis).

Sąd stoi też na stanowisku, że dla ustalenia, że administracyjna kara pieniężna została nałożona wystarczająco jest, iż decyzja organu o jej wymierzeniu ma przymiot ostateczności, gdyż nie musi być prawomocna. W myśl art. 189h § 4 pkt 1 k.p.a. bieg terminu przedawnienia nałożenia administracyjnej kary pieniężnej nie rozpoczyna się, a **rozpoczęty ulega zawieszeniu z dniem wniesienia środka zaskarżenia** od decyzji w przedmiocie administracyjnej kary pieniężnej do sądu administracyjnego albo sądu powszechnego, albo skargi kasacyjnej od prawomocnego orzeczenia w przedmiocie administracyjnej kary pieniężnej. W rozpoznawanej sprawie powód złożył odwołanie już 26 stycznia 2021 r. (k. 22 akt sąd.), czyli przed upływem 5- letniego terminu od naruszenia prawa, a tym samym czynność ta zawiesiła bieg terminu przedawnienia.

Tym samym zarzut powoda o wymierzeniu mu kary pomimo przedawnienia jej nałożenia nie mógł odnieść skutku.

Sąd uznał, iż Prezes URE miarkował karę zgodnie z przepisami zawierającymi wytyczne i dyrektywy wymiaru kary.

Kierując się zatem wskazanym przepisem Prezes URE prawidłowo wymierzył karę pieniężną powodowi z racji naruszenia przez niego obowiązku z art. 9a ust. 8 ustawy Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do 3 kwietnia 2015 r.) aktualizującego odpowiedzialność na zasadzie wymienionego art. 56 ust. 1 pkt 1a ustawy. Prezes URE miarkował także karę zgodnie z przepisami zawierającymi wytyczne i dyrektywy wymiaru kary.

Należało zatem wziąć pod uwagę, iż zgodnie z art. 56 ust. 2a pkt 3 ustawy Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2016 r.) minimalna wysokość kary pieniężnej, wymierzonej w przypadku nieprzestrzegania obowiązku, o którym mowa w art. 9a ust. 8 tej ustawy (w brzmieniu obowiązującym do dnia 3 kwietnia 2015 r.), nie może być niższa niż kwota obliczona według obowiązującego wzoru, zgodnie z którym kwotę nieuiszczonej opłaty zastępczej należy pomnożyć przez współczynnik 1,3.

Artykuł 56 ust. 3 ustawy Prawo energetyczne stanowi zaś, że wysokość kary pieniężnej nie może przekroczyć 15 % przychodu ukaranego przedsiębiorcy, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym, a jeżeli kara pieniężna związana jest z działalnością prowadzoną na podstawie koncesji, wysokość kary nie może przekroczyć 15 % przychodu ukaranego przedsiębiorcy, wynikającego z działalności koncesjonowanej, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym. Natomiast zgodnie z postanowieniami art. 56 ust. 6 ustawy Prawo energetyczne, Prezes URE ustalając wysokość kary pieniężnej uwzględnia stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia oraz dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe.

Uwzględniając zatem dyspozycję art. 56 ust. 2a pkt 3 ustawy Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2016 r.) należało zważyć, że wobec tego, iż nieuiszczona przez powoda opłata zastępcza wynosi **21 477,59 zł**, minimalna wysokość kary nie mogła być niższa niż **27 920,86 zł**, tym samym Prezes URE wymierzył powodowi karę pieniężną w najniższej możliwej wysokości.

W zakresie możliwości finansowych powoda należało zaznaczyć, że w 2019 r. powód osiągnął przychód netto ze sprzedaży w wysokości (...) zł, przy czym zgodnie z bilansem na dzień 31 grudnia w 2019 r. posiadał aktywa obrotowe na poziomie (...) zł oraz osiągnął przychód ze sprzedaży energii elektrycznej w wysokości (...) zł netto, co oznacza, że kara w wysokości 27 920,86 zł stanowiąca (...) osiągniętego przychodu ze sprzedaży energii elektrycznej, jest możliwa do poniesienia przez niego bez uszczerbku i utraty płynności finansowej.

Warto w tym miejscu podkreślić, że kara administracyjna nie stanowi odpłaty za popełniony czyn, lecz ma charakter środka przymusu służącego zapewnieniu realizacji wykonawczo – zarządzających zadań administracji agregowanych przez pojęcie interesu publicznego (tak Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 31 marca 2008 r., sygn. akt SK 75/06, OTK-A 2008, Nr 2, poz. 30). Wskazać przy tym należy, iż kara w nałożonej wysokości będzie na tyle dolegliwa, aby

spełniła swoje funkcje- represyjną i zapobiegawczą sprawiając, że powód, jako podmiot ukarany będzie stosował się do obowiązującego porządku prawnego, a także wychowawczą oddziałując zniechęcająco na innych przedsiębiorców do podejmowania działań niezgodnych z prawem.

Zdaniem Sądu wymierzona kara nie stanowi nadmiernego obciążenia dla powoda, jest odpowiednia do stopnia oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy. Kara ta nie przekracza limitu określonego treścią art. 56 ust. 3 ustawy Prawo energetyczne. Wobec tego Sąd uznał, że będzie adekwatna i proporcjonalna.

Biorąc powyższe względy pod uwagę Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie znajdując podstaw do jego uwzględnienia, oddalił wniesione przez powoda odwołanie na podstawie art. 479⁵³ § 1 k.p.c.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Z uwagi na nieuwzględnienie odwołania, powoda należało uznać za stronę, która przegrała proces i zasądzić od niego na rzecz pozwanego zwrot kosztów procesu, na które złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 720,00 zł ustalone w oparciu o § 14 ust. 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. 2018, poz. 265).

Sędzia SO Anna Maria Kowalik

(...)

Sędzia SO Anna Maria Kowalik